

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 49.

V Ljubljani, ponedeljek 1. marca 1926.

Leto I.

Čudotvorna politika.

Kakor hitro je bil podpisani sporazum med radikalno in radičevno stranko, tako hitro je šel iz vlade g. Svetozar Pribičević in se podal na agitacijsko potovanje po »prečanskih krajih s konkretnim ciljem, da izkoristi šovinistično protiradičevsko in antihrvatsko razpoloženje srbskih mas za svojo stranko in proti novi vladi. G. Pribičević je čez noč postal večji Srb kot g. Pašić in radič. V tej svoji novi politiki se g. Pribičević ni mnogo brigal za logiko. Njemu »integralnemu Jugoslovancu« je po tej njegovi politiki in agitaciji ljubše, da se Srbi in Hrvati, predstavljeni veliki večini kot dve današnji vladajoči stranki, medseboj prepričajo, kot da bi skupno in sporazumno delali. G. Pribičevića prav nič ne moti, da se lahko vsak po uprav otročji logiki vprašuje: Če že niso Srbi in Hrvati danes integralni Jugoslovani, ali ni bolje, da obstaja med njimi odnosno njihovimi največjimi strankami vsaj neki sporazum, kakor pa, da se med seboj prepričajo in da se nadljujejo te nespretni in škodljive vlemenske borbe? Logika nove politike g. Svetozarja Pribičevića se maje tudi v tem, da je on, ki je posvetil vse svoje življenje zblžjanju in zedinjenju Srbov in Hrvatov, zavzel borbeno pozno proti prvi združeni večini Hrvatov in Srbov v Belgradu. Tega ne bi smeli delati oni, ki vedno govore, da vodijo državno in državotvorno politiko, medtem ko vodijo vsi njihovi nasprotniki partizansko politiko. Če pa ni potrebno zastopstvo Hrvatov v vladi, in če stališče samostojnih demokratov proti temu ni partizansko, tedaj res ne vemo, niti kaj je v interesu države, niti kaj je partizanstvo.

Nahajajoč se v takem nelogičnem položaju in hoteč prikriti svojo pravo namero in željo in cilje svojega agitacijskega potovanja, zastopa g. Pribičević tezo, da so Srbi in Hrvati, ako se takoj ne zedinijo, »integralni Jugoslovani«. Ali še bolje: Takoj naj prestopijo k njegovi stranki in čez noč bodo postali enako pravni in pravi Jugoslovani.

Da bi svojo politiko izkorisčanja srbskega šovinizma prikril z jugoslovanstvom, je g. Pribičević tudi na zadnjem shodu v Sarajevu natrosil toliko brezpomembnih fraz, da se mora človek le čuditi.

S svojim shodom v Sarajevu se je g. Pribičević trudil, da s ploho besed o »sporazumu«, »integralnem edinstvu«, »barikadah« odvrne pažnjo od vprašanja, ki ljudstvo najbolj zanimajo in o katerih vse buržauzne stranke najraje ne govorijo, ker bi morale ali lagati narodu v obraz, ali pa priznati, da delajo le proti interesom ljudstva. Še pred kratkim je govoril istotako v istem mestu Radić, a v kratkem se bodo najbrže na isti način producirali še Pašić, Spaho, Davidović in Korošec. O propadanju industrije v naši državi, o bankerotstvu trgovcev, o strašnem stanju malih obrtnikov, o zapuščenosti in zapostavljenosti kmetskega ljudstva, o malih plačah delavstva in o brezposelnosti — o vseh teh nujnih vprašanjih se našim »priznanim državnikom« ne zdi vredno govoriti. Morda pa mislimo, da je glavna naloga buržauznih strank slepiti ljudstvo in mu lagati...

Tako tudi g. Pribičević. Kakor hitro je v svojem govoru krenil

Belgrad, 1. marca. Po razčiščenju afere, ki jo je povzročil Radić s svojim potovanjem po Dalmaciji je postal znova aktuelno in pereče vprašanje rekonstrukcije Pašićevega kabineta. Med radikalnimi ministri samimi ni bilo prav nobene homogenosti v naziranju in prav temu pripisujejo mnogi vse neuspehe, ki jih je doživel Pašićev kabinet.

Zato je Stanojević, ko se je mudil v Belgradu, posvetil vso pažnjo ravno temu vprašanju. In, kolikor se more zvedeti, bo glavni odbor radikalne stranke po končani seji takoj izvedel sklenjeno rekonstrukcijo vlade. Gotovo je že sedaj, da bodo izstopili iz vlade vsi tisti ministri, ki že od vsega početka niso

soglašali s sedanjo radikalno-radičevsko koalicijo.

Ne more se seveda kontrolirati, koliko je pri tem vplivala intervencija izven vlade stojecih odločujčih faktorjev. Najtežje je pač to, da ni nikogar, ki bi obenem odstranil tudi Pašića, ker je ravno on najbolj nasproten taki koaliciji. Pričakovali pa so, da se bo Pašić vsaj sedaj solidariziral z onimi ministri, ki bodo morali odstopiti zato, ker so osvojili Pašićeve nazore.

V radikalni stranki se bo seveda medsebojni boj nadaljeval tudi še po rekonstrukciji. Kot prihodnjo etapo v tem razvoju je pričakovati odstop predsednika radikalnega kluba Živkovića.

Briandov govor.

Pariz, 1. marta. Francoski parlament razpravlja o Locarnski pogodbi. Pri tej priliki je govoril tudi ministrski predsednik Briand, ki je glede Locarnske pogodbe izjavil, da ta pogodba ni storila nobeni državi krivice in ravno zato da se tako različno komentira njen pomen. Izrecno pa je pripomnil, da Locarnska pogodba še davno ne pomeni absolutnega jamstva za mir in tudi Locarnska pogodba ne izključuje najrazličnejših vojnih nevarnosti.

V svojem nadaljnjem govoru je posegel v zgodovino Versajske pogodbe, pri tem pa povedaril, da je sam v dnevih, ko so oblegale nem-

ške čete Verdun, razmišljal o tem, kako bi se v bodoče preprečile take grozote.

Ob splošnem aplavzu pa je rekел Briand, da je lažje pričeti vojno in jo voditi, dvakrat težje pa je vzdržati voljo miru in mirnim potom izravnati nastale mednarodne spore.

O Locarnski pogodbi sami je trdil Briand, da je upostavila med državami zopet zaupanje in na tej podlagi je dosegel trajni mir v Evropi. Locarnska pogodba je po Briandovem mnenju prvi znak nove dobe.

Karolyi zaslišan — Teleki aretiran.

Budimpešta, 1. marca. Preiskovalna komisija je sedaj zaslišala tudi Karolyja. Njegovo zaslišanje je za razvoj falzifikatorske afere največje važnosti, izpoved sama pa brezmejna senzacije. Karolyi je predvsem izjavil, da je bil med iniciatorji falzifikatorske afere tudi minister Teleki. Karolyi je na podlagi uradnih dokumentov dokazal, da je Windischgrätz obvestil o načrtu tudi ministra Telekija, le ta pa je s posebnim pismom pozval Göröja, da sodeluje s svojo strokovno usposobljenostjo pri falzificiranju denarja. Poleg tega pa se je Teleki tudi osebno udeleževal raznih sestankov, na katerih so pretresali vprašanje ponarejanja francoskih frankov.

Po Karolyjevi izjavi so se takoj

posvetovali francoski delegati, ki so dolgo v noč razpravljali o senzačionalni Karolyjevi izpovedi.

Vsi poučeni krogi računajo, da bo Teleki na podlagi Karolyjeve izpovedi takoj aretiran.

Francoski poslanik Clinehaut se je danes zglasil pri ministrskem predsedniku Bethlenu in mu izrazil začudenje, da se upa v Ženevo, še predno je razčiščena falzifikatorska afera. Posebno še, ko je pričakovati, da bo sedaj Teleki s svojo izpovedjo težko obremenil Bethlena samega in se tudi Windischgrätz pripravlja, da bo izpovedal popolno resnico.

Gotovo je, da je s Karolyjevim zaslišanjem ugotovljena sokrivda celokupne Bethlenove vlade.

Diktator besni.

Rim, 1. marca. Mussolini seveda ni še pozabil energičnega in jasnega Stresemannovega odgovora. Zato je le čakal prilike, da znova izpade proti nemški vladi in nemškemu narodu. Da dobi priliko, je naročil raz-

govor s korespondentom nekega francoskega časopisa in v tem razgovoru znova pokazal vso brutalno in nepreračunljivo svojo naravo. V razgovoru je Mussolini povdaril, da se bori proti pangermanizmu, ki je

preko praznih fraz na realna vprašanja, se je posluževal le neresničnih izjav, ki so bile tako prozorne, da jih je ljudstvo takoj spoznalo. Ko je kritiziral budžet trimajstih milijard, ko je govoril proti vladni politiki glede invalidov, dobrovoljev, kmetov, je slišal sledenca očitnega: »Vse je tako, kot je bilo tedaj, ko si bil na vladi!« — »Nič slabše, nič bolje!« — »Za narod slabšo, zelo slabšo, za one gori pa, katerim narod veruje, dobro, zelo dobro!« Radovednežem je zelo ugajal omladinski in navdušeni nastop g. Pribičevića, njegovo »samodopadanje«, in da govorimo resnico: tudi nam je uga-

jala njegova smelost, da nastopa pred tako obširno arena s svojimi — 127 glasovi v Sarajevu!

Blesčeče puhle fraze, s katerimi operirajo pred ljudskimi masami veliki vojvode buržauznih strank Radić, Pribičević, Pašić, Korošec in ostali, s katerimi pokrivajo in maskirajo svojo pravo politiko tlačenja in eksplotiranja naroda, jasno kažejo, kako silno primanjkuje v našem političnem življenju jake socijalistične besede; kako velika škoda je, da ni odkrite, ostre in obsežne socijalistične kritike naših razmer in strank.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12/II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. prtičje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20— Din, po raznalselih izven Ljubljane 22— Din, za inozemstvo mesečno 32— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane petna desetpolna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

največja nevarnost za svetovni mir. Trdil je, da se Nemci niso poboljšali in ravno zadnje manifestacije v Hamburgu, pri katerih je sodelovala tudi avstrijska socijalistična delegacija, znova potrujejo pravilnost njegovega nastopanja. Posebej pa je opozoril še francosko vlado na pretečo nevarnost, ki obstoji v izrednem napredku nemške zračne trgovske flotide.

PREDLOGI SOCIJALNIH DEMOKRATOV ZA OMILJENJE BREZ-POSELNOTI.

Varšava, 1. marca. Na zadnjih posvetovanih načelnikov koaliranih strank so stavili socijalni demokrati različne zahteve, ki gredo predvsem za tem, da se omili brezposebnost in to predvsem z izvedbo nujnih zgradb. Nadalje so zahtevali socijalni demokrati takojšnjo rešitev dopisa predsednika republike na ministrski svet glede reorganizacije vojaške uprave. Zahteve socijalnih demokratov bodo tekmo meseca marca predložene vlamantu.

PRED KONCEM MAROŠKE AKCIJE.

Pariz, 1. marca. Kljub protestu in grožnji ministra Painleveja, je francoska zbornica sprejela predlog socijalističnega poslanca Mistrala, da se izdatno znižajo in skrčijo krediti za francoske vojne operacije v Siriji in Maroku. Ker je zbornica sprejela ta socijalistični predlog, je pričakovati, da bo skoro likvidirano žalostno poglavje francoske kapitalistične akcije v Siriji in Maroku.

VELIKA RUDNIŠKA KATASTROFA. — VELIKO ŠTEVILO ČLOVEŠKIH ŽRTEV.

London, 1. marca. Iz Newyorka poročajo, da se je v Santiagu de Chile pripetila velika rudniška katastrofa in to v rudniških revirjih »Christobel Colon«. Veliko število zaposlenih ruderjav je bilo zasutih. Pričakuje se, da bo izguba na človeških žrtvah velika.

POLJSKO-LITVIŠKI KONFLIKT.

Ženeva, 1. marca. Litviška vlada je zahtevala intervencijo Zveze narodov, da uredi spor med njo in Poljsko državo. Poljske obnajne čete so namreč po zatrdiru litviške vlade p.ekoračile poljsko mejo in ujele obmejno litviško stražo. Temu nasproti pa zatrjujejo Poljaki, da so bili oni na svojem teritoriju in so zajeli litviške obmejne straže zato, ker so prekoračile mejo.

ZANIMIVA TOŽBA ZA PRIZNANJE OCETOVSTVA.

Dunaj, 1. marca. Pred dunajskim sodiščem so razpravljali te dni o tožbi nezakonske matere, ki je tožila za očetovstvo nekega dunajskega igralca. Igralec je očetovstvo zanikal, nakar je sodišče zaslišalo sodnega zdravniku dr. Haberdu. Dr. Haberda, ki je tudi vsečiliški profesor je pri tej priliki izjavil, da je zdravniška veda sedaj že toliko napredovala, da se lahko s preiskavo otrokove in očetove krv ugotovi, če je preiskanec res oče otroku. Po Haberdu izjavi obstaja namreč taka sličnost v sestavi krvi in krvnih telesc med očetom in otrokom, da je mogoč dokaz glede očetovstva. Haberdoova izjava je seveda vzbudila precejšnjo senzacijo, vendar pa bo le težko uporabljati dosedanje zadevne preiskave v sodnih pravdah.

Ljubljanskemu delavstvu!

V soboto, dne 20. februarja t. l. so se zbrali zastopniki vseh delavskih strokovnih organizacij na skupno posvetovanje in so sklenili sklicati

v sredo, dne 3. marca

JAVEN SHOD

ki se bo vršil v veliki dvorani hotela „Union“ z dnevnim redom:

Napad Trboveljske premogokopne družbe na delavske plače, osemurnik, redukcija rudarjev in obramba delavstva proti temu.

Vsa javnost se vabi, da pokaže s svojo udeležbo na tem shodu, da spremi s simpatijami težko borbo naših rudarjev za kruh in eksistenco.

Konec velikega rudarskega strajka v Ameriki.

Te dni se je zaključil v Ameriki eden največjih delavskih strajkov, kar jih je bilo celo v Ameriki v zadnjih letih. Strajkalo je 158 tisoč rudarjev celih 165 dni. Strajkujoči, ki so v tej dolgi in težki borbi pokazali veliko odpornost in solidarnost, so na celi črti zmagali. Uredile so se jim plače, delovni čas in druge zahteve. Vsled strajka nastala škoda se ceni na eno miliardo dolarjev. Nova kolektivna pogodba, s katere so se, kakor omenjeno, močno izboljšali delovni pogoji rudarjev, je bila sklenjena za dobo petih let.

Bolgarska soc. stranka o bolgarski krizi.

Bolgarska socijalistična stranka je podala ob spremembu bolgarskega režima v parlamentu po predsedniku njene parlamentarne sekcije Rastupšovu izjavo, v koji izraža sledeče zahteve: Uvedejo se naj odredbe za ublažitev strašne gospodarske krize v državi; izvede naj se dalekosežna amnestija za vse in državljanški vojni udeležene osebe; upostavi naj se zopet pravni red in svoboda v državi; zagotovljena naj bude samouprava in volilna svoboda; učinkajoče naj se izvede socijalno politična zakonodaja kakor tudi skrbstvo za brezposelne, upostavi naj se zopet proporčna volilna pravica; končno naj se izboljšajo odnosi do balkanskih držav in velesil ter se naj površa tudi napor v smerni olajšanja reparacijskih in finančnih bremen.

Kongres angleške liberalne stranke.

Minuli teden se je vršil kongres angl. liberalne stranke. Otvoril ga je lord Asquith ob navzočnosti do 15.000

članov liberalne stranke. Asquith je izjavil, da se kongres ni sestal zato, da napravi kake obvezne sklepe, nego da se vrši razgovor o nujnih dnevnih vprašanjih. Lloyd George je pa izjavil: Liberalna stranka mora dokazati, da stremi naprej ter da se ne pusti zadržati od nikakih zaprek. Kongres bodi mejnik v zgodovini angleškega liberalizma. Sprejet je bil sklep, ki zahteva temeljito izvedbo agrarne reforme.

Dvojna mera.

Slučaj bivšega črnogorskoga vojvode Plamenaca močno vznenimirja še vedno našo politično javnost. Plamenac ni hotel priznati zedinjenja Črnogore z Jugoslavijo in je v to svrho dolgo vrsto let pridno organiziral črnogorske emigrante in jih pošiljal v Črnogoro, da povzročajo nemire in revolte. Naenkrat se je pa taisti Plamenac pojavit v Belgradu, bil od vlade imenovan za našega poslanika in nato v tem rangu vpokojen. Plamenac, znani sovražnik državnega edinstva, klovodja neštetih črnogorskih pobun, je danes naš diplomatični minister, proti njegovim somišljenikom v Črnigori, ki so se po njegovih direktivah zoperstavljal režimu in skušali z odmetniškimi akcijami odecipiti Črnogoro od Jugoslavije, se pa vodijo še vedno v Cetinju »monstre procesi, se zapirajo, obsojajo in ubijajo. Logično, da naša politična javnost zahteva sedaj, da se te žrtve Plamenčeve gonje amnestirajo in osvobodijo, kajti oni so mnogo manj krivi, nego Plamenac sam, ki je danes ugledni naš minister.

Postopanje vlade v pogledu Plamenca priča, da je iz strankih interesov — Plamenac vživa velik vpliv v Črnigori in bo delal sedaj na učvrstitev radikalne stranke v Črnigori — vsak čas pripravljen na mastno nagraditi največje škodljive države in naroda, kakor je to storila že prej v slučaju Gagliardi, Franka, Saksia in druge — ni pa pripravljen rešiti istočasno nesrečne brezimne žrtve teh političnih eksponentov. Postopanje vlade mora tudi v tem kričecem slučaju izzvati v javnosti logični sklep, da pri nas povzročitelja za nagrajujejo, njihove nesrečne žrtve pa preganjajo.

Strajki v Rusiji.

Po uradnem poročilu glasila boljševiške stranke „Pravda“ od 28. junija t. l. je bilo v sovjetski Rusiji 1. 1923 2702, 1. 1924 3964 in v samih prvih mesecih t. 1925 5527 strajkov! Povodom teh strajkov, ki so češče zavzemali najstrenje oblike, je bilo ubitih 983 delavcev, ranjenih pa več tisočev!

Tako „Pravda“. — Brez komentarja!

Naval Nemcev v Ameriko.

»Berliner Tagblatt« poroča iz New-Yorka, da je naznanjenih po useljeniški kvoti že 33.947 oseb iz Nemčije. Do 1. julija je še 17.000 osebam dovo-

ljena vselitev. Vseljevanje Nemcev je večje kot kateregakoli naroda. — Isto poročajo o Nemcih tudi iz Južne Amerike, zlasti Argentinije in Brazilije, kjer vsled nemškega navala ter njihovega zaposlovanja ne morejo drugi narodi, zlasti Slovani, dobiti službe.

Komunistična afera se polega.

Sklepi belgrajske policije za stavljanie delavcev pred sodišče v zmislu zakona o zaščiti države se stopnjema razveljavljajo. Mnogo ovajencev je že izpuščenih na svobodo, le okoli 10 jih je še v zaporu, in ti pridejo najbrže pred sodišče.

Kar pa se tiče razmer v belgrajski „Glavnici“, priobčuje novinar Novakovič grozna odkritja. Policia ga je prijela brez povoda, izročila ga je sodišču in zahtevala, naj se obsodi po čl. 1. zakona o zaščiti države. Sodišče je to zahtevo zavrnilo. Nato je policia drugi dan izdala nov odlok, ki pa ga je sodišče tudi odklonilo, češ, da so dokazi pomajkljivi. Policia je vztrajala pri persekciji, izdala tretje povelje za zapor v zmislu zakona o zaščiti države, ki pa je pri sodišču tudi pogorel. Z ozirom na to je morala policia Kosto Novakoviča izpustiti iz zapora.

Ko je bil Novakovič na svobodi, je na vprašanja odgovarjal, da to, kar se govori o „Glavnici“ ni niti stoti del onega, kar se tam v resnici godi.

„Danes sem izmučen,“ je izjavil Novakovič, „jutri pa priobčim izčrpèen članek s svojim podpisom o tem, kako se dela v mestni upravi in o režimu, ki vlada tam.“

In priobčil je nato res članek, ob katerem mora človek obstrmeti. Ne popisne so muke in nezaslišani so slučaji nasilja, ki se gode v tej strašni trdnjavji.

In takih stvari je nešteto. In pri tem pravijo, da smo demokratična država!

Poravnajte naročnino!

STOPILI SMO V TRETIJI MESEC, ŠE JE NEKAJ NAROČNIKOV, KI VEMO, DA SO SIGURNO NASI, PA NISO SE PORAVNALI NAROČNINE. POLOŽNICE SMO VSEM PRILOŽILI. PLAČAJTE NAROČNINO!

AGITIRAJTE ZA »DELAVSKO POLITIKO«, ZAHTEVAJTE JO POVOD, PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE!

Moderna inkvizicija.

Zgodilo se je v tretjič v teknu petindvajsetih let, da je bil v Italiji rimsko-katoliški duhoven izobčen iz cerkve (ekskomuniciran). Ta usoda je zadela sedaj rev. Ernesta Buonaiuta, profesorja za cerkveno zgodovino na rimski univerzi.

Kaj je ta Buonaiuto tako strašnega izvršil, da ga je zadela kazen, ki pomeni obenem, da je vsak katolik izobčen iz cerkve, ki po njegovi ekskomunikaciji še z njim občuje? Ali je mo-

goče učil krivo vero? Nič takega ni storil. Spisal je nekaj razprav, ki niso našle milosti v očeh najbolj zagrizenih klerikalcev. Kaj pa je klerikalizem? Ali je to mogoče najčistejsa verja? Nič od tega! Pod besedo klerikalizem se razumejo vsa stremljenja, ki imajo namen pojačati namen in vpliv cerkve, posebno katoliške cerkve in njenega poglavarja.

Po načelih strogih klerikalcev izvrši vsak katolik velik smrten greh, če n. pr. govori o rimskih papežih tako, kot jih prikazuje pravična in nepristranska zgodovina. Kdor opisuje slabosti nekdanjih papežev, kot slabosti navadnih ljudi, je že storil greh. Ako to storii duhoven, je v očeh faničnih klerikalcev izvršil še večji greh.

Tudi Buonaiuto je imel lahko živo vero. Živel je tako, da je bil vsem drugim vernikom za zgled, ampak kot profesor cerkvene zgodovine je spisal nekaj razprav in spisov na podlagi zgodovinskih resnic. S tem je pa izvršil velik greh v očeh klerikalcev. Rekli so mu, da mora preklicati, kar je spisal. Buonaiuto pa ni hotel preklicati, kajti ljubi resnico nad vse, se ne boji groženj.

Grožnje niso bile prazne in kmalu so se pričele izvrševati. Papež mu je prepovedal nositi od 24. marea naprej duhovniško obleko. Obenem mu je zapovedal, da mora ostaviti svoje mesto kot profesor na univerzi. Tako se je pričel proces izobčenja Buonaiuta. Ta ukaz se je še dvakrat ponovil, pa ni imel uspeha. Buonaiuto se je zavedal, da je pisal resnico, pa je papeževe ukaze prezrl. Izobčenje Buonaiuta je postal veljavno 26. januarja t. l. Ampak Buonaiuto se ni udal. Izjavil je, da obdrži svoj kateder na univerzi, ki je državna.

Tako danes. Pred petsto leti bi ga pa bili najbrže mučili in sežgali na grmadi. Časi so se izpremenili, katoliška reakcija pa ne.

Pravijo...

Reklama je zelo važna stvar. Ob dobro in primerni reklami človek tudí kranjsko klobaso s konjskim mesom in postanim zeljem z appetitom in naslado poje. Zato reklamira birti povodenela in premešana vina s tem, da obešajo kitare na kljuk, postavlajo šramelkvartete s harmoniko in eitrami v kote. Trgove pa italijansko robo z jugoslovanskimi trobojnicami in domaćimi markami.

Tudi potovanje v Lurd ne sme ostati brez reklame. Na vidnem in važnem mestu priobčujejo v »Slovencu« povabila in priporočila. Pri tem pa različne zabele in vabe, ki vlečejo, mikajo... Za začetek je kar dobra reklama: doslej sta se javila za Lurd že dva gospoda škofa, ki se bosta v prvem razredu brzovlaka peljala po blagoslov z ljudstvom tretjega razreda.

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.

Prevel FERDO DELAK.

Tretje dejanje.

Profil strojnega oddelka oklopničice „Republika“. Kovinska rebara; ogrodje oklopja; mastodontski zmaj skozi katerega se načiva solnce. Črni trejetki v polutmi v kontrastu solčne iluminacije. Naoljene vzemti, cilindri, sesalki, kolesa, tlakomeri, kotli, verige, nakovala, kladiva, orodje. Nekoliko lakti nad sceno, galerija oklopnih trdnjavic s topovi najvišjega kalibra. Tam se sprečajo straže v čeladah. Parne sile in svedri vrtajo in pilijo, žage režejo, mehovi škripajo v oglušajočem ropotu in nabijanju kovačnice, po kateri se v masti kadijo oljnate posode delavcev, plapola rdeč refleks ognja in črne vratje maske svetljo in gasnejo. Leva grupa trojice nabija jeklen kvadrat na kovinsko rebro; nabijanje teh žarečih žebeljev, katere nekdo od zunaj tolči in odbija, se ponavlja enakomerno. Udarja na interval. Iskre se vcvrejo v meso in ljudje se hrečajo kakor psi.

1. DELAVEC: O, za bedastega Boga, kako vse to nima nobenega zmisla! Ne morem delati, pa ne morem! (Vrže orodje stran. Priziga cigareto.)
2. DELAVEC: In kako neizrečeno težko gre vse to! Dokler je človek še mlad, že še gre kako! Gre! gre! Po malem! Ko se pa skonča petdeseto, aha, vse se preobrne v človeškem

3. DELAVEC: Manj zla je bilo na svetu, dokler ni človek krotil vseh z ognjem! (Desna gruča trojice, dvojnik levi, nabija oklope na desnem rebru.)
4. DELAVEC: Proklet oni, ki se je rodil v teh naših dneh! Vse to ni nič dobrega! Vse to živiljenju, za Boga! Da! Vse to je čudno težko! Vse je tako težko!
5. DELAVEC: E, ni lahko! Ni lahko! Bedasto je! Tukaj vrtas in vrtas, in prevrtaš celo živiljenje, a sam ne veš ne zakaj ne čemu! Če te kdo vpraša zakaj, bi mu ti znal odgovoriti?
6. DELAVEC: Ne bi si mislil človek, da je vse to tako težko! Ko gledaš ladjo, ki plove, lepa je, lahka je, samo ravno reže morje, vedno ravno. In še zastave vihajo, in bela je ladja, in plove! A kako težko je vse to! Vsak želj, kako je težak!
7. DELAVEC: In je! Tako je! Boli te, kakor bi ti dlani prebijali! Pribijaš, pribijaš in sebe pribijaš!
8. DELAVEC: Če bi vedele koliko sem zdobil takih žebeljev! Gotovo milijone! V Liverpolu sem bil takrat, pri atlantski kompaniji, ko mi je izteklo oko. Naenkrat! Zacvrčalo in amen! „Viktoria“ se je imenovala. Krasna ladja, na tri dimnike! Pa sem jo potem po desetih ali petnajstih letih videl v Genovi, in zajokal sem od radosti! Kakor da je moja! In svoje lastno oko sem pribil nanjo! Haha! Človek je neumen, kakor živilna!
9. DELAVEC: Manj zla je bilo na svetu, dokler ni človek krotil vseh z ognjem! (Desna gruča trojice, dvojnik levi, nabija oklope na desnem rebru.)
10. DELAVEC: Proklet oni, ki se je rodil v teh naših dneh! Vse to ni nič dobrega! Vse to

11. DELAVEC: Jaz nisem nikak carist! Kaj me briga car? Vrag ga vzemil! Carja in revolucijo in republiko in vse! Za penzijo mi je žal! Osemnajst let moje krvi in mojih žuljev so mi ugrabil! Zato mi je žal! To, vidiš! A kaj mi je do carja! Njemu je dobro sedaj, kakor prej! Bolje kakor nam! Vzeli so nam fond! To je tisto, na kar se jezim! S kakšno pravico?
12. DELAVEC: Prav je, da so vam ga vzeli! Čemu bi vi vlekli penzijo, a mi drugi ne? Ali smo mi kaj drugega, kakor vi?
13. DELAVEC: Naravno, da ste nekaj drugega! Jaz sem mehanik prve klase, a ti nisi! Kako more biti to isto? Jaz sem plačeval v fond svojo muko! A kje imaš ti svojo kvalifikacijo? To je navadna tatvina in rop! Lopovščina! Razbojstvo!
14. DELAVEC: Vedno ste bili višji, pa bi tudi sedaj hoteli biti višji! Kakšne prve klase? Kje je ta prva klasa. Sedaj ni nobenih klas! Sedaj je svoboda, revolucija, republika! Sedaj smo vsi enaki!

(Dalje prih.)

Kultura.

**REPERTOAR NARODNEGA GLEDA-
LISČA V LJUBLJANI.**

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 1. marca: Henrik IV.
Red C.

Torek, 2. marca: Zaprt.

Sreda, 3. marca: Ana Christie. Red A.

Opera.
Začetek ob pol 20. uri.
Ponedeljek, 1. marca: Zaprt.Torek, 2. marca: Večni mornar. Red B.
Sreda, 3. marca: Orfej v podzemlju.
Red E.**Gledališka politika Sovjet-
ske Rusije.**

Meščanski teater, katerega je sovjetska vlada preuredila, je bil predvsem trgovsko podjetje, katerega je ustvarila in podpirala privatna gospodarska inicijativa. Večina gledališč je bilo ustanovljenih s kapitalom posameznih podjetnikov ali sindikatov, katerih edini namen je bil — profit. Trgovski element je demoraliziral in uničil meščanski teater. Proti temu elementu je bilo torej treba podvzeti neizprosen boj; v svojem stremljenju, da likvidira vsa zasebna podjetja, ni mogla socialistična republika trpeti na gledališkem polju zasebnosti. Gledališče je moralno postati element za vzgajanje in omiko mas, kakor so bile že davno preje to šole in univerze. Gledališče kot dobičanosno podjetje je moralno izginiti. Brezplačen vstop v gledališče danes sicer še ni možen. Da se pa premostijo komercialne ovire pri gledališču dopušča le: nacijonalizacija gledališča. Ta pa je prišla sama od sebe. Maloštevilna gledališča v provinci so prišla l. 1918. v last sovjetrov. Ker so bile stavbe po večini last mest, je bila ta premostitev kaj enostavna. V glavnih mestih pa je zasebništvo samo po sebi propadlo in igrajo istočasno z državnimi gledališči tu »sovjetska« in »komunalna« gledališča. Zasebna gledališča pa so, ali prešla v roke delavskih kooperativ, ali pa so bila primorana delovati za sovjete.

A s tem se še niso zadovoljili. Gledališke stavbe in dvorane so bile v vsej Rusiji zasebnikom odvzete; opravljajo jih sovjetti. Tudi vsi drugi tehnični deli gledališča so bili nacijonalizirani. Delavnice za kostume in rekvizite so prevzeli sovjetti, in ravnotako so tudi knjižnice podržavili.

Jesenj 1919 je bila nacijonalizacija v glavnem izvedena. Pod »nacijonalizacijo« gledališča moramo razumeti popoln preustroj gledališča, katerega v vsej njegovi skupnosti upravljajo sovjetti.

Tehnička plat pa sestoji iz dveh momentov: iz nacijonalizacije kot take, in municipalizacije, to je organiziranja gledališč po lokalnih sovjetih. To pomeni: lokalni sovjetti prevzamejo v svoje roke brez izjeme vsa gledališča, vsa koncertna in muzikalna podjetja, in skrbijo za organizacijo vseh potrebnih pomožnih inštitucij; dramatičnih šol, delavnice za dekoracije in kostume itd. Tendenca je, da se približa čim bolj gledališče ljudskim masam, in da se da tudi delavstvu možnost sodelovanja. Važno je dalje formiranje ensemblov po vsej Rusiji, in sicer tako, da se le najboljše družbe sorazmerno razdele na celo deželo. Zadnje se bo zdele marsikom smešno, a je v bistvu najpotrebnejše, ker bo umetnost dostopna ljudstvu le tedaj, če bo prevzela država organizacijo vseh umetniških moči cele dežele. Ali ni skrajna malomarnost, da so centri velikih mest z gledališči prenatrpani, medtem, ko jih predmetstva nimajo, ali: da so zbrane vse najboljše igralske moči le v glavnih mestih. Gledališče iz glavnega mesta naj gre za nekaj časa v province, ono iz province pa v glavno mesto. Ta gostovanja bodo gledališko življenje teh krajev le umetniško pospeševala; Moskva sama, pa bo dala svoja gledališča na razpolago vsem, ki stremijo po izpopolnitvi proletarskega gledališča. Poleg teh tehničnih ukrepov se nameravajo uvesti tudi kontrole nad repertoarjem. Žalibog je bil izdan dekret o nacijonalizaciji gle-

dališča zelo pozno — jeseni 1919 — in tudi ni odgovarjal nalogi novega gledališča. Skupno vodstvo gledališč je bilo prideljeno »Centroteatru«, na katerega so pa še vedno vplivali zastopniki starega gledališča. Vsem gledališčem, ki so le količkaj delovala, je bila priznana avtonomija. Sklenjeno je bilo, da se da vsem starim gledališčem — opereta in circus nista izvzeta — prosto voljo »hotenja«.

Križem sveta.

V Avstriji imajo v skupnem okrog 200.000 radio postaj. Samo na Dunaju jih je 151.000. Pa pri nas?

V Londonu se vrši te dni zanimiva razprava in sicer radi neke Rafaelove slike. Baron Thomas toži nekega zavarovalca. Ta je namreč sežgal Rafaelovo sliko in baron zahteva 20.000 funtov odškodnine.

Samomorov radi brezposelnosti moremo vsak dan beležiti iz vseh držav. To strašno socijalno zlo je zavzelo take dimenzijs da je težko misliti na skorajšno sanacijo. V Varšavi se je končalo v enem mesecu 26 brezposelnikov.

V bližini Palerma v Italiji so vjeli močno roparsko tolpo. Štela je 164 članov, ušlo jih je 54. Na vesti imajo čez 100 zločinov in čez 30 umorov.

„Castitamo Vam k dobitku v loteriji!“ „O hvala! Sam sem si zbral srečno številko 49“ „Kako ste mogli vedeti za njo?“ „Slučajno. Prvo noč sem sanjal o številu 7 in drugo noč zopet, pa sem si mislil: $7 \times 7 = 49$, stavil nato številko in dobil.“

V Münchenu so nemški nacijonalisti pisali več grozilnih pisem primadoni minchenške opere Alini Sanden. Prepovedali so ji peti v italijanskem jeziku. Pred dnevi je pa gledališče uprizorilo „Traviato“. Došlo je do demonstracije. Demonstranti so pri tej prilikli sploh odklonili vsa italijanska dela. Intervenirati je morala policija.

Strašen skok. Monter v pariški plinarni je padel s 35 metrov visokega dimnika v spodaj ležeči veliki rezervoar vode. To je bila njegova sreča, ker bi sicer postal mesto mrtev, tako si je pa vendar rešil življenje. Iz rezervoarja so ga potegnili sicer nezavestnega, vendar pa le neznatno ranjenega.

Zakoni se razdirajo. Dunajski statistični uradi so dognali, da zakonska zvestoba čedalje bolj pojema. To je razvidno iz pregleda o številnih bračnih razvedbah v zadnjem času. Vzroki so zelo različni. V Avstriji se n. pr. opaža, da se v posebno znatnem številu razdvajajo možje in žene, ki so stopili v zakon med svetovno vojno. Ti smatrajo svoje dejanje čestokrat za prenagljeno korak. Možje se radi razočaranj, ki so jih doživelji, obračajo k drugim ženskam, ženske pa si iščejo utehe pri drugih moških. Zato je dvojni brak danes na Dunaju čisto navadna priča. Nič vsakdanjega ni tudi to, da imajo možki po dve ženi poleg običajne zakonske polovice. V 234 primerih se je zakon razdril baš radi tega. Sociologu nudijo te številke zelo zanimivo gradivo, moralistu pa se ob njih morajo naježiti lasje, če jih ima še kaj na glavi.

*

Plačilna olajšava. Gospa pride v prodajalno klobukov za gospe. Oko ji obtiči na lepem klobučku. „Koliko pa stane?“ „500 dinarjev“, odgovori prodajalec. „Koliko pa, če bi ga na obroke vzela?“ vpraša gospa. „700 dinarjev“, odgovori prodajalec. „In sicer 495 dinarjev takoj, ostane pa po 5 dinarjev na teden.“

V baru. Pred družbo poje pevka; glas ji je lepo šofan, le leta so ji zapisala svoje označbe. Eden izmed družbe šepne svoemu sosedu: „Ta pevka poje dobro, ali v njeni starosti naj ne hodi pet v kabaret.“ Sosed ga zavrne: „Imaš prav; ali v njeni mladosti se ni bilo kabaretov...“

Dnevne novice.

Pucelj, »Slovenec«, »Jutro« in proračun. — Vladna politika, proračun, Radič, Pašič, belgrajska čaršija, centralizem, federalizem, unitarizem in avtonomizem se preganjajo že spet jezno med seboj po predalih, »Slovenca«, »Jutra«, pa še »Kmetskega lista«, v katerem je zadnje dni povedal svoje temeljito prevdarijeno mnenje tudi gospod Pucelj, pove rad brez ovinkov svoje mnenje o položaju. Nekaj časa je to mnenje bilo izraženo v »Kmetskem listu« pod kratkimi iz Radičeve torbe. Ta čudovita torba je dolgo sipala iz sebe najrazličnejše — obljube. Konkretnega iz te torbe je prišlo le imenovanje Prepeluhovo na visoko direktorsko mesto v notranjosti Radičeve čovječanske republike. Sedaj je pa tudi Pucelj otvoril svojo torbo in povedal, da je stvar taka in taka, da se v Belgradu ne da ničesar napraviti preko belgrajske čaršije. Povedal je kar naravnost čisto resnico. »Slovenec« pa, ki se zaveda, da je tako in nič drugače, noče, da bi igral Pucelj v naši politiki vlogo Kolumba, ki je odkril Ameriko. Pa ga sedaj preganja po svojih predalih, sicer z nekoliko logično utemeljivijo, da bi Pucelj ne smel podpirati tega režima, če je takšen in nič drugačen. In »Jutro«, zgaga, podpira seveda »Slovenca« v tem koncentričnem napadu na Pucelja. Pucelj se pa lahko vseeno preščrno nasmeje. Če je z enim samim človekom znal povzročiti tako revolucijo znači, da je znal nekaj povedati. In to je tudi uspeh.

Velevažno vprašanje. V Južni Srbiji je menda nekaj ondotnih katoliških Slovencev pristopilo v pravoslavno vero. Pravijo naši klerikale, da so bili v to prisiljeni, in posl. Hohnjec je vložil na ministra notranjih del interpelacijo, v kateri na dolgo in široko versko, filozofsko, jugoslovansko, politično dokazuje, da to ni lepo in prav. Sapra, to so stvari, to so problemi, to so opasnosti! Še sam proračun, pa notranja politika, pa avtonomija in rubenje in rudarska katastrofa v Sloveniji, niso nič, so brezpomembne stvari, za katere je vedno čas, spričo nevernosti, da se nekaj Slovencev zgubi v pravoslavlju, potem ko so se že zgubili v Jugoslaviju. Ja no, po Pelegrenetti jevi aferi, pa še to važno cerkveno afero, da se vidi, kdo črva sveto katališko vero. In da se vidi, kako nujne in velike opravke ima Jugoslovanski klub v teh srečnih dneh.

Vodnikov spomenik v Ljubljani preživlja ljubljansko »krizo«. Konštantirali so namreč gospodje, da ni krščansko, da bi se Vodnik pohujševal na trgu in koketiral s posavkami. Sklenili so, da bi ga bilo treba premestiti, bolje povedano reducirati in miso se mogli zediniti, kam bi ga postavili. Preostajal je samo muzej in ni dosti manjkalo, pa bi bil zalezel med francoske kanone. Niso se mogli odločiti in vse mogoče prostore so izrabili. Postavili bi ga sigurno na Pogačarjev trg, toda v ostri polemiki so trdili, da je bil mlačen duhovnik in da nikakor ne spada pred škofijsko cerkev in pred lemenat, »naprednejši« pa zopet, da je bil pre malo vestejo prenašati marnje ljubljanskih branjevk. No, pa je Vodnik ostal kjer je bil, samo zgradili ga še bodo, da siromak ne bo vzel čez ojnico.

Shod monopolih delavcev. — V počelu o shodu monopolih delavcev, ki smo ga že objavili zadnjič v našem listu, se je vrinila tiskovna pomota. Shod je predsedoval sodrug Ropret, in ne Rupnik.

Trboveljska premokopna družba je dobila v ojačenje svojega »gospodarskega« položaja pomnoženo orožništvo. Bedno delavstvo, ki je bilo vrženo na cesto, naj bo na ta način skrbno zastraženo, da ja ne krikne javnosti klica po kruhu!

Državna borza dela v Ljubljani. V času od 14. do 20. februarja 1926 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 141 prostih mest. 136 oseb je iskalo dela, v 41 slučajih je borza posredovala z uspehom in 23 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 20. februarja 1926 je bilo skupaj razpisanih 604 prostih mest, 943 oseb je iskalo delo, v 425 slučajih je borza aposredovala z uspehom in 136 oseb je odpotovalo.

Roparski napad na ambulantno pošto Kočevje-Ljubljana dne 10. februarja 1926. Pošten znak enega izmed ukradenih tisočakov. Nagrada za izsleditev tega bankovca. Med tisočaki, ki so bili ukradeni o prilikl Roparskem napadu na ambulantno pošto

Kočevje-Ljubljana dne 10. t. m. je bil tudi tisočak izdaje leta 1920., ki je bil poškodovan. Poškodba je na strani »orača«, in sicer na desni polovici. Poškodba se pričenja nekako 15 mm od zgornjega roba in sega na desno čez sliko Zagreba proti spodnjem robu. Poškodba je zlepiljena s prozornim gumiranim papirjem. Osebi, katera prijavi lastnika tega bankovca poštni direkciji v Ljubljani ali katera izroči ta bankovca najbližji pošti ali pa neposredno poštni direkciji v Ljubljani, izplača poštna direkcija posebno nagrado v znesku 500 (petsto) Din in še vrednost event. izročenega bankovca, če se ugotovi njegova identično z ukradenim tisočakom.

Pazite! — V zadnjem času je bilo več slučajev, da so dobili ljudje namesto stodinarskega bankovca, stari srbski bankovec po 20 Din, ki je zelo podoben našemu stotaku. Občinstvo naj pri sprejemanju stodinarskih bankovcev paz.

Mestna občina si je nabavila nov sanitetni in pogrebni avto. No, končno smo tudi v Ljubljani pričapljali do naprav, ki so v drugih mestih že zastarele.

Novi cesti predpis izogibanja in vožnje je povzročil avtomobilsko nesrečo pri Brežicah. Dva avtomobila sta se zaletela in se pri tem tolkanji poškodovala, da sta obležala na cesti. Osobje je moralo na vlak. K sreči se pa ni nikdo poškodoval.

Roko je zmečkal stroj v tekstilni tovarni v Melju delavki Ivani Horvat. V tovarni so jo zasilno obvezali in potem prepeljali v bolnico.

Smrt v vlaku. Poštni oficijal Gjuro Filkovič je potoval v Split in na dolgi vožnji bi se bil rad odpočel. Vzel si je preveliko količino arsenika in vsled zastrupljenja umrl v vlaku.

Požar v Zagrebu. V skladislu volne E. Šterna je izbruhnil straten požar, ki je povzročil ogromno škodo. Služkinja je namreč po nesreči zlila steklenico špirita, na kar je njen tovarišica v neprevidnosti vrgla gorečo vžiglico. Tovarnar ima okrog 100.000 Din škode.

Mladi samomorilec se vedno znova pojavlja. Že zadnjič smo poročali, da zadnje dni zaznamujemo več mladih samomorov; pravkar je pa hotel končati 13 letni vajenec Ljudevit Cvetko. Vrgel se je na tramvajske tračnice; Stražnik ga je še dosti zgodil opazil in preprečil smrt. Fant je izpovedal, da je hotel v smrt radi šikan gospodarja.

V bližini Sv. Petra pri Mariboru so izvlekli iz Drave utopljenca. Star je bil okrog 50 let. Vse domneve kažejo na samomor.

Kolesarji so včasih le preveč nepredvidni. Pred dnevi sta ponoči drvila po Pobreški cesti v Mariboru dva kolesarja. Oba sta bil abrez luči in trčila drug ob drugega. Eden je nezavesten obležal na cesti in so ga moralni prepeljati v bolnico.

Kos opeke je padel na glavo Blažu Škofu, ko je šel mimo kolodvora. Zadobil je precejšno poškodbo na glavi.

Sport.

Pokalna tekma Sportnega kluba »Svoboda«. V nedeljo se je odigrala v Mariboru pokalna tekma med športnima kluboma »Svoboda« in »Merkur«. Rezultat: 4:3, 4:1 v prid »Svobode«. Obisk dober. Sodnik Frankel.

Malenčič nekdanji vratar SK. Jugoslavije, ki je tudi enkrat z velikim uspehom nastopil reprezentativno v meddržavni tekmi Jugoslavija: Čehoslovaška in je za tem opustil nogomet, namerava zopet pričeti s treniranjem. Imenovani živi v Novem Sadu in je član SK. Vojvodina.

Buble in Potočki. Pred nedavnim časom je izgledalo, da bo Gradjanski (Zagreb) svoje moštvo pregrupiral z ozirom na to, da je nastopil z mladimi, talentiranimi igrači. Veliko nade sta vzbujala posebno Potočki in Buble. Prvi je igral vodjo napada, drugi pa levo zvezlo. Kakor pa javljajo iz Zagreba, sta

ianski, nastopala za barve Gradjanškega oba Hajdukova Benčič in Bončič.

Nov centerhalf Haška. Kakor znamo, je dosedanji srednji krilec Haška, ki je v obeh zadnjih medržavnih tekemah proti Češki in Italiji nastopil za jugosl. team, prestopil v BSK. ter se iz Zagreba preselil v Beograd. Toda Hašku je bilo zopet odpomagano, kajti kmalu za tem je prijavil vstop v Hašk krilec Concordio mladi Kolibaš.

Začetki delavskega športnega gibanja na Španskem. Madridsko delavsko športno društvo »Natura« se obrača z oklicem v španskem delavskem časopisu na že obstoječe manjše delavske športne organizacije v državi in jih vabi k zedinjenju v svrhu intenzivne gojitve delavskega športa.

Praški derby. V nedeljo je imela i Praga svoj višek v nogometnem športu. Kakor v Ljubljani, tako sta si stala tudi v Pragi nasproti obo domača in najjača rivala. ASC. Sparta in SK. Slavija in sicer v prvenstveni tekmi, katero je odločila Sparta v svojo korist z rezultatom 3:2. Slavija je nastopila z nekaterimi rezervami.

Maribor.

Uprava „Delavske Politike“ v Mariboru, se nahaja v Delavskem domu na Ruski cesti 7. v gostilniški stranski sobi. Za vsa osebna pojasnila in naročila naj se so drugi in zaupniki obrnejo na ta naslov med 17.—20. uro.

Delavci, pevci! Pevski zbor „Svobode“ sprejema do 15. marca nove pevce in pevke. Vsi, ki imate veselje do lepega, ubranege petja, javite se vsak ponedeljek, četrtek in soboto v prostorih „Ljudskega doma“. Pevski zbor je pokazal že večkrat, kaj premore trdna volja. Naš pevski zbor bo letos večkrat javno nastopil, in se zato kasneje ne bodo sprejemali novi člani. Kdor želi sodelovati, naj se torej javi čimprej.

Kršenje osemurnega delovnega časa. Ena v delovnem pogledu najslabših tvrdk v Mariboru je tovarna za perilo Durjava. Pri tej tvrdki se dela navadno 9 in pol ur dnevno brez nadur. Tudi v drugem pogledu ni nič boljše. Delavkam se navadno eno tedensko plačo zadrži kot garancijo za eventuelne prestopke. Tudi za časa volilne borbe v Delavsko zbornico je moral volilni odbor dvakrat intervenirati pri podjetju. Vsem delavkam priporočamo, da se

oklenejo svoje strokovne organizacije, da si pribore svoje pravice.

Prikrojevalni tečaj. — V nedeljo se je zaključil prikrojevalni tečaj čevljarskih poslovnih, ki je trajal tri meseca. Ob tej priliki se je vršilo malo slavlje, pri katerem sta sodelovala mešani zbor „Svobode“ in tamburaški odsek. Bil je lep večer, ki je pokazal, kako znajo delavci ceniti znanje.

Pokopalnički so pokopali. Zamenjavo pokopalnički so si naši klerikali za vselej zibili iz glave. Pobunili so se dem. pod težo socijalistične kritike in tako je klerikalcem za enkrat še ljubša enotnost bloka kakor pa nečedno trgovanje z mrtvimi. Nobena afera še ni dvignila v Mariboru toliko prahu kot ta koristolovni predlog klerikalcev za zamenjavo pokopalnički. Sedaj je bil predlog v odseku zavrnjen in se ne bo več pretresal na javni seji. Prav je tako.

Zagorje ob Savi.

Recitacijski večer v Zagorju. S tem večerom dne 23. t. m. je ljubljanski »Literarno-dramatični krožek« zapustil ljubljansko vsega sito publiko in stopil med delavstvo, da tam poišče nove publike. Delavstvo je kulturnen razred, dozveten in sprejemljiv za vse zdrave, nove pojave. Le iz tega se da sklepati, da se je večera udeležilo po večini delavstvo, ne pa tudi ostala »elita«. Večer sam ni šel mimo njih, bil je seme za dobra tla. Prisotni delaveci so po večeru menili: »Še bi jih poslušali, celo noč.« Ta stavki ocenjuje večer in uspeh bolje, nego dolga učena ocena.

Spored je bil izbran: črtice in pesmi mladih pesnikov in prijateljev ter pesmi Bezruča in Zupančiča. Uvodno predavanje o »Umetnosti in proletariju« je bilo prav izčrpno in je razgrnilo pred delavstvo nov svet. Z istim sporedom pojdejo mladi še v Trbovlje, Hrastnik in Jesenice. Pridobili si bodo s tem novo, zdravo publiko in bo tudi njihovo gibanje s tem postalo gibanje cele množice.

Borovnica.

Gostovanje »Svobode«. V nedeljo, dne 21. februarja je gostoval pri nas dramatični odsek »Svobode« Šiška z drama v 3 dejanjih »Zvestoba«. Dvorana je bila do zadnjega kotična nabito polna. V igri sta se najbolj izkazala

sodruga Pretner in Namzor, ki sta se do dobra vživel v svoje vloge. Dobro je igral vlogo župana s. Lazar, ki bo nedvomno postal še prav dober komik, ker ima mnoge lepe igralske lastnosti. S. Zagradnik je igral vlogo Vrabca; moral bi se še potruditi, vidi se pa, da ima veselje in zmožnost. Dobra je bila tudi Teran Julija. Najbolj se je pa odlikovala solopevka sodružica Teran Milka, ki je presnetila in osrečila vso Borovnico, ker je izredno lepo pela. Sodr. Teran razpolaga s krasnim glasom, je muzikalno izvezbana in talentirana. Bila je krona večera. Skratka, bil je zelo lep večer. — Pozdravljeni sodrugi in sodružice iz Šiške, upamo, da Vas zopet kmalu vidišmo na našem malem odru. — Sodrugi iz Borovnice.

Iz Gorenjske.

Svoboda Jesenice: Telovadno akademijo priredi delavska kulturna in telovadna zveza podružnica »Svoboda« na Jesenicah v nedeljo, dne 7. marca ob 8. uri večer v dvorani delavskega doma na Savi s sledenjem sporedom:

1. nastop ženske dece, proste vaje za leto 1926;
2. nastop moške dece, proste vaje za leto 1926;
3. nastop članov, proste vaje za leto 1926;

4. orodna telovadba članov in

5. proste vaje izbranih telovadcev.

Pri akademiji sodeluje godba podružnica SMRJ na Jesenicah pod vodstvom sodr. I. Modre-ta in pevski zbor »Svobode« podružnica na Javorniku pod vodstvom sodr. Ambrožiča Vinko-ta. — Cene prostorom: I. prostor Din 10.— II. prostor Din 8.— stojišče Din 5.—

K obilni udeležbi vabi — DTE.

Hrastnik.

Lep dan je zopet zaznamovalo hrastniško delavstvo v nedeljo 21. t. m. Pridni in agilni sodrugi so sklicali in pripravili velik shod rudarskega delavstva za 3. uro popoldan, na katerem je udeležba bila tako številna, da je dvorana Konz. društva bila nezadostna in se je radi tega moral shod vršiti na prostem. K prvi točki dnevnega reda o redukciji je poročal za-

stopnik Delavske zbornice s. Kopač, ki je orisal splošni položaj z ozirom na nameravano redukcijo rudarjev. Za njim je poročal o posameznih sporih točkah, ki so se obravnavali pri pogajanjih pri T.P.D. odpisanec hrastniških rudarjev na dotičnih pogajanjih s. Verden. Za njim se je oglasil za besedo s. Peterkovič, ki je med drugim omenil tudi potrebo večjih zahtev ter kritiziral tudi Delavsko zbornico oz. s. Kopača, ker ga najbrže ni dobro zastopil. Vseeno je pa h koncu pozival na enotnost v strokovnih organizacijah in poudarjal moč enotnih strokovnih organizacij. Upajmo, da se bodo njegovi somišljeniki tega vedno tudi držali. Za njim je o stališču rudarjev k posameznim točkam spregovoril s. Tanšek, ki je natančeno pojasnil dobre in slabe strani posameznih naziranj glede na eno ali drugo točko pri pogajanjih ter priporočal končno tisto, kar je za rudarje v danih okoliščinah najbolj sprejemljivo. K drugi točki dnevnega reda o socijalni zakonodaji je poročal s. Pastorek, ki je omenil v svojih izvajanjih ono, kar na polju soc. zakonodaje imamo, kar nam reakecija hoče vzeti oz. nam je že vzela, ter ono, kar na polju soc. zakonodaje še vse treba, da bo v prid delovnega ljudstva. Za njim je nastopil še s. Pliberšek iz Trbovlja, ki je zlasti omenil nevarnost elementov, ki se klatijo po revirjih z namenom, povzročiti nemire, zmedo in nesoglasje med delavstvom in s tem služiti našim napsotnikom, ker le ti imajo od tega koristi. Proti koncu shoda je predsednik lepo uspelega shoda s. Malovrh pojasnil še posamezne stvari, tikojoče se pogajanji, ter dal na glasovanje predlog rudarjev-delegatov pri pogajanjih, ki je bil brez ugovora sprejet. Pripomniti pa še moramo, da so nedaleč od tega lepega, v smislu Marksovega izreka: »Delaveci združite se! se vršečega shoda, sklicali edinozvezčavni »socijaldemokrati« svoj tinglangl v neki gostilni, ki se ga je udeležilo reci in piši 35 ljudi z klerikali, njihovimi zanimimi zavezniki vred. Delavstvu ne more več v prid kapitalizma delujoče sektaštvo škodovati, kajti delavstvo vedno bolj in bolj spregleduje peklenko delo onih, ki cepijo enotnost delavskih vrst. Propadli so ti cepači za vse večne čase.

Leposlovne knjižnice II. zvezek

CHARLES DICKENS:

Božična pesem v prozi

Prevel * * *

1926

Cena Din 12.

Naročajte to lepo delo pri Zadružni založbi v Ljubljani.

Razširjajte „Del. Politiko“!

Priznano najsolidnejša domaća tvrdka

JOS. ROJINA, Ljubljana

Aleksandrova cesta 3.

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, rafanov, površnikov, dežnih plaščev etc. po izredno nizkih cenah. Lastni krojaški atelje.

Točna postrežba! --- Solidne cene! 95

Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mes. odplačila.

V Ljubljani, na Tržaški cesti v obeh hišah „Stan in Doma“ se otvorijo početkom meseca marca velike trgovine modernega sloga

10

Mr. Ph. Rudolf Ramor lekarnar v Ljubljani
Miklošičeva cesta 36 naznanja p. n. občinstvu
da je

preselil

svojo lekarno v palačo Okrožnega urada
za zavarovanje delavcev

na isti cesti

nasproti sodne palače, ter jo popolnoma na novo in
moderno uredil.

Najbližja lekarna za one, ki prihajajo na gl. kolodvor.

**Kdor želi kupiti prvovrsten in
poceni**

PREMOG

In sploh kurivo naj ga naroči pri

„PRODUKCIJI“

osrednji zadružni za nakup in prodajo
r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Tržaška cesta, kolonija „Stan in Dom“.